

Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

**Magistri Bartholomei Coloniensis libellus Elegiacus de
septenis doloribus gloriosissime virginis marie**

Bartholomaeus <Coloniensis>

[Deventer], 1512

urn:nbn:de:hbz:5:1-33139

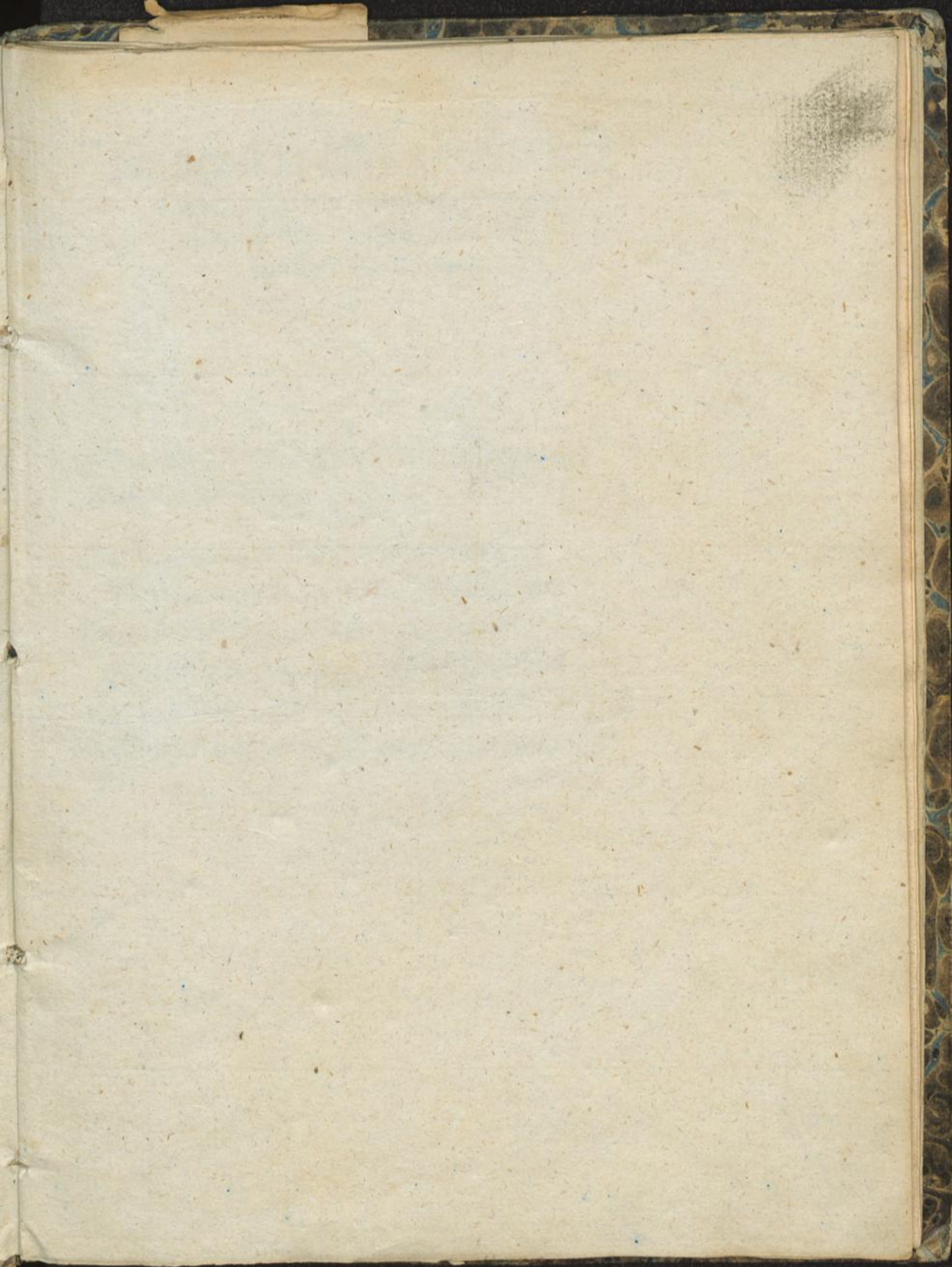
89

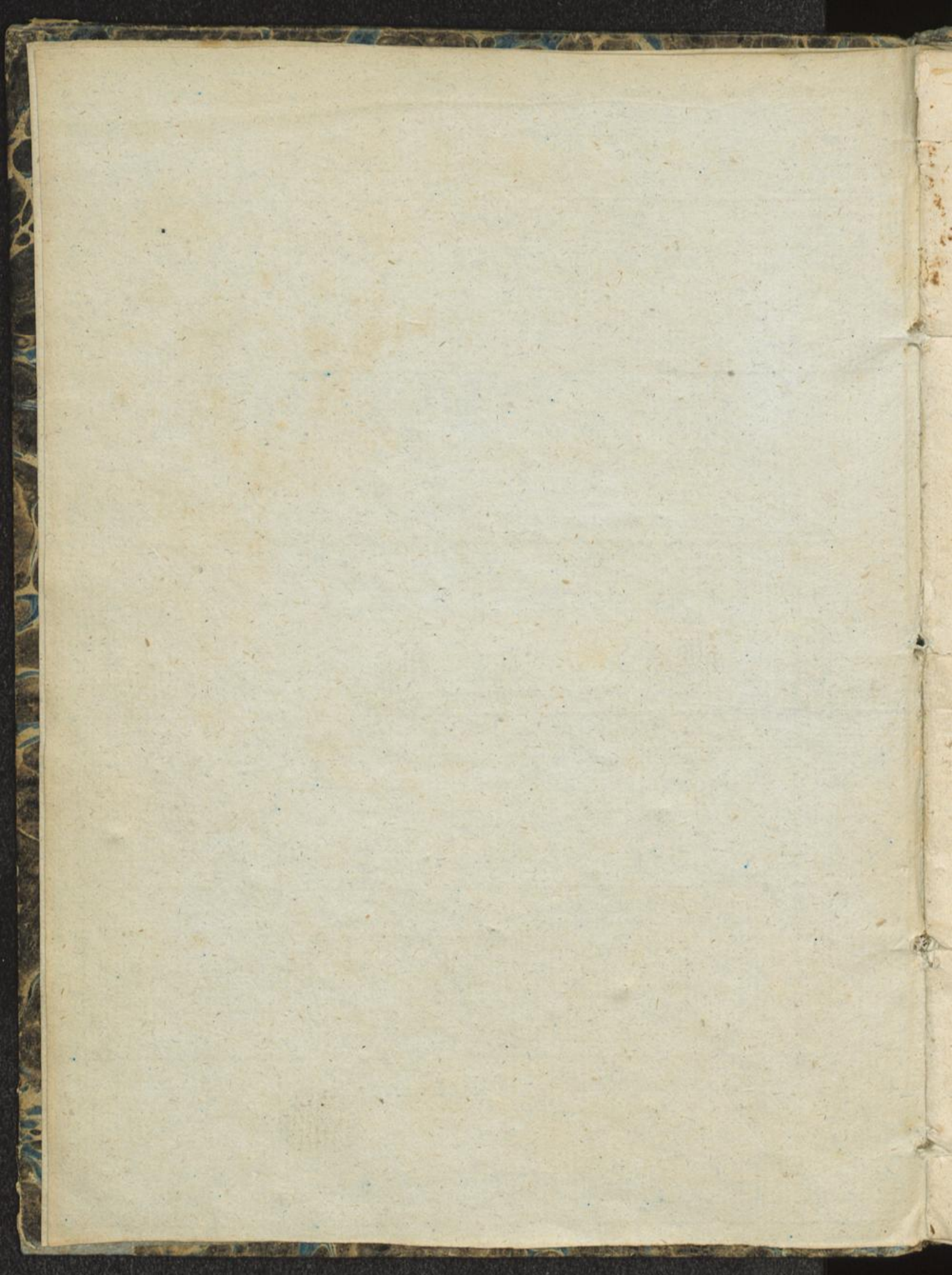
Inkunabel

179.

129
ask 52

Fr. 179

1

Magistri Bartholomei

Coloniensis libellus Elegiacus de
septenis doloribus gloriosissi-
me virginis marie

Ioannes Nurmellius Auremundensis
Lectori ex tempore

Septenos marie lector studiose dolores
Perlege: et assidue mente reuolue tua
Ut post tristitiam mundi celestia possis
Gaudia complecti virgine matre duce
Hec vim non paruum cordis pietate mouendi
Que cecinit doctus Bartholomeus: habet

Ham * 2490

1910-1911

Colonial Office, London, 1940

1880

21211 0110100 7121

[Faint, illegible text at the bottom of the page]

[illegible]

Ad lectorem exhortatio

ut petis immensi spaciola palatia celi

Claraq; flammis omne tecta subire domus

Quarex ethereus (mundi qui tractat habenas)

Innixus solio cernitur vsq; suo.

Aspicias lachrymas Christi genitricis amaras

Eius mesticie condoleasq; pie.

Non poteris celi sublimia tecta subire:

Nec te spiritibus consociare pūe.

Si prius impendas lachrymas microilibus almę

Virginis: et christi vulnera seua ficas.

Expers celorum remanes: semperq; manebis:

Tristia si marie non tibi fata dolent.

Aut nunq; lachrymis flendo perfundis obortis

Sponte flagellati: saucia membra dei.

Propositio

Virginis internos gemitus. suspiria: planctus:

Singultus. lachrymas. ordine queq; canam.

Virginis eximie regali stirpe create:

Cuius habet claros: nobile stemma duces.

Inuocatio.

Sidiuinus amor perflavit carminis orsum:

Annueritq; deus virgo benigna meis

Narratio **Primus dolor virginis**

um sol hydrophori dena sub parte meabat

Uersaq; celestes vna vomebat aquas

Ventus hyperboreis gelidus spirabat ab oris:

Aeris hymbri feri nubila densa fugans.

Jamq; quaterdecimus titanos gyrus ab indio

Ducebat roseum: luce rubente diem

Post admirandos nixus: partusq; stupendos

Atq; saluciferi: festa puerperii

Quo tulerat secum veneranda puerpera natum

Ex legis ritu sub sacra templa dei

Illic mellissimum puerum constrinxerat vlnis

Fatidicus symeon tristia fata canens.

Ecce tuum gnatum mortis tormenta ferocis

Dulta manent: seu suppliciumq; necis.

Et tibi vulnificus mater penetralia mentis

Confodiet gladius corda dolore premens.

Tristia verba senis: matrem torsero pudicam

Assiduo luctu: mesticiaq; graui.

Nam quantas lachrymas fudit mestissima mater

Perdurusq; pernox: quis numerare potest?

Sequundus dolor virginis

erritat hinc alter gladius pia pectora matris
 Quis tenero nato vulnera cruda parat
 Scelus Ioungis herodes natus in oris
 Pressit rura graui: qui galilea iugo.
 Hic noua celestis metuens natalia regis:
 Innocuis pueris fata cruenta tulit.
 Namq; biennales pueros ante ora parentum
 Flebilium passim contudit ense fero.
 Angelus interea celo demissus ab alto:
 Fertur Iosephi tecta subisse lares.
 Et fuisse virum Nazaretica linquere secta:
 Atq; pelusiaci tendere ad arua soli.
 Perdere nam puerum regnandi dira cupido
 Regis et imperii sceptris superba petunt.
 Sanctus iosephus matrem cum prole tenella
 Sollicitus pharios duxit adusq; lares.
 Hanc tu luna fugam spectasti nocte silentis
 Dum sol antipodes fouerat igne suo.
 Et partim vniuerum: partimq; nouissima signa
 Zodiaci radijs presserat ille suis.
 Infantem profugum spectarunt aures ecli

Stoera: et arctoo: grandior visa polo:
Jam meminisse decet quanto sudore viarum
Transierant tractus: et sinibunda loca.
Et quam sine campi steriles: et inhospita rura
Per que infans vectus pauper et exul erat
Et que septenos incommoda passa sit annos
Exule cum nato. virgo tenella suo
Quom patria pulsum. suspendit ad vbera gnatum
Tristia precalidis ora rigauit aquis.
Ex furore herodis puerum protrusit in oras
Limiferi Fili: quas fera turba colit

Tercius dolor virginis

Tercius hinc marie gladius consurgit: et annos
Bissenos agitat floridus ille puer.
Et quarte decime redierunt tempora lune
Legis mosaice que sacra festa docent:
Festa quibus typicus sine menda manditur agnus
Quom sol occiduas sit subiturus aquas.
Et caput auricomū maurus mersurus in vnda:
Exortus seros hesperus vnde trahit.
Tunc populus solymas certatim currit ad arces:
Ut reddat vero vota precesq; deo.

Ille Iosephus solennia vota superno
 Regi: cum casta coniuge rite tulit.
 Inde domum repetunt magna comitante caterua
 Ille viris iunctus: matribus illa fuit.
 Filius interea solymorum mansit in vrbe.
 Eterni patris munus perficiens:
 Post ubi Iosephus sine alumno tecta subiit
 Vox ubi sit natus: mater anbelat rogar
 Charam rogas coniung. ubi sit soboles: ait ille.
 Dicere non possum: nec meminisse queo
 Amissam sobolem tristissima mater amicos
 Inter et agnatos querit atq; gemens.
 Et sua largifluo perfundit lumina fletu
 Quod charam sobolem non reperire pot. st
 Flebilis hinc solymas mater procurrat ad arces
 Illic amissum pignus ut inueniat.
 Tandem inter celebres scribas: legisq; magistros
 Inuentus puer est mystica sensa docens
 Cui sua mesticias exponit mater acerbas
 Coniugis atq; sui pandit amaritiem
 Scribarum cetus linquit celebresq; cathedras
 Vox puer et matri subditus atq; patri est.

Quartus dolor virginis

tringitur heu gladius iam quartus acumine seuus
Virginei cordis qui interiora premet
Rure suburbano dun perfida turba nocentum
Laptium natum fune tenace ligat.
Canabe iam torta nexum deducit ad annam
Hinc post ad cayphe pontificisq; domos
In quibus est celsus palmis et pressus iniquis
Testibus: et spuri perlitus illunie.
Post hinc pilati pretoria ductus ad alta
Inde sub herodis recta superba ducio.
Lintheolo panno rex ludens induit illum:
Indutum ponti iussit adire lares:
In quibus hamatis christi sacra membra flagellis
Lesa rubent: multo et verbera rupta dolent.
Hincq; potestatis frendens apparrito: alte
Oppungit spinis tempora sacra feris.
Tandem post populi clamores vociferantis
Supplicio atrocis traditur ille necis.
Illius binchumeris lictorum perfida turba
Imponit seue robor magna crucis.
Pondere procb ligni lassatum fune retorto

Tractant: et baculis saucia terga premunt
 Illius heu suris et poplitibus furor atrox
 Tortorum calces imprimit vsq; suos.

Hunc ubi conspexit suppressum mole trabalis
 Pallescens mater flebilis obstupuit.

Et sua prelargo manducant lumina fletu

Veroris gladius pectora transierat:

Virginis atq; animam valido percussit ictu

Verore immenso: corda pudica replens.

Quintus dolor virginis

Inc gladius quintus vibratur: et intima cordis

Virginei impulsu turbidior equatit.

Quis mihi det riuos lachrymarum: quis ve perennem

Fontem suppeditet fletibus vsq; meis:

Virginis ut nati crudelia vulnera plorem:

Noctes atq; dies saucia membra fleam.

Ex manibus fossis. pedibus permutua nexis

Vulnera: dependet stipite roboreo.

Huius liuescunt male: caput undiq; spinis

Pungitur: heu quanto membra cruore madent.

Verberibus duris facies pulsata tumescit:

Quam proch defedant sputa cruorq; simul.

Lincinni capitis distillat sanguine largo:

Barbaq; sub mento sanguinolenta rubet.

Vulnera quot corpus lacerum ferat haud ego possum

Dicere. nec quemq; dicere posse reor.

A summo capitis plantas porrecta sub unas

Est plaga horribilis terrificusq; dolor.

Non tamen eualuit tantorum turba dolorum

Pellere diuine sic pietatis opus.

Eternum patrem precibus pulsabat amicis:

Erranti populo parcat ut ille suo.

O miranda dei pietas quam nec dolor ingens

Nec fera languorum vis pepulisse queat

Aspice seminecem matrem. quam concruciarunt

Pendentis nati vulnera sua sui.

Et rigidi clauis: capitisq; asperrima ferta:

Latronumq; duum: turpe sodalicium

Et nati roseo Caluaria terra: cruore

Perfusa: et seue roborata celsa crucis.

Tandem discipulo matrem moriturus ab alto

Stipite commendat corde dolente gemena

Jam sitio exclamat: marcent precordia sicca:

Arescunt fauces: arida lingua calet.

Verbero mor spongam fellito complet aceto

Quam canne impositam mouit ad ora dei.

Fellifluum potum salit: et ora retorquet:

Frustraq; ad mota est spongia dira labris.

Hinc animam patri commendat voce sonoras

Dortuus et stygios tendit ad usq; lacus.

Illic diffregit vectes et claustra profundi |

Larceris: inde animas eripuitq; pias.

Sed latus extincti percussit miles acuta

Luspide: tum fluxit lympa cruorq; simul.

Lympha lauat scelerum sordes: sanguisq; reuinctos

Liberat: et vitam ducit ad etheream.

Quilatus extincti miles percussitq; hasta:

Non vlla extincto pena doloris inest

Sed tuus extincti matris precordia mucro

Immensis penis: supplicijq; premit.

Ecce die medio nox est diffusa per orbem

Et sol deliquium sustinet insolitum.

Quis quintadecimam phebem suspexerat vnq;

Tres horas solis subtenebrasse globum?

Jam terremotus rupes subuertit et vrbes:

Montibus ex altis ardua saxa cadunt.

Jam defunctorum veterum monumenta debiscunt:

Atq; sepulchrorum grandia saxa crepant:

In geminas partes templorum vela secantur:

Ex templo emigrant agmina celtuum.

Quamq; currentes lune preposterus ordo:

Et sol deficiens vulnera cruda flectant.

Dei mariæ cedit dolor amnis in orbe

De saluatoris turbidioris nece.

Exterius quicquid pignorum corpus ihesu

Pertulit: hoc mater corde dolente tulit.

¶ Sextus dolor virginis

In ex vagina sextus depromitur ensis:

Qui castam mentem virginis effodiet.

Extinctum corpus demittunt iam nycodemus:

Et vir iosephus mole madente crucis.

Virginis in gremium iam ponunt corpus ihesu

Perfundit lachrymis quod pia virgo suis.

Tempora nunc capitis spinis confixa cruentis

Humectat madidis roze cadente genis.

Aspice quam largo lachrymarum fonte piarum

Ora lauat nati sanguinolenta sui.

Aspice perfossis manibus quanta oscula figit

Quam tristi vultu saucia membra videt.

Audi quos plactus: et que lamenta sorores

Virginis effundunt vocibus heu querulis

Hec quondam cecinit symeon tormenta dolorum

Quæ caste matris saucia corda premunt

¶ Septimus dolor virginis

Septimus hinc gladius trepide precordia matris

Conturbat minitans asperitate sua.

Justus Iosephus: venerabilis et nycodemus
 Tristisonam matrem supplice voce rogat
 Ut sinat ex gremio subduci funera nati.
 Eius et vnguentis mortua membra lini.
 Illa suum gnatum strictis amplectitur vlnis
 Et figit gelidis oscula multa labris.
 Illiusq; genas: oculos: frontemq; verendam
 Ros flui fletus fonte scatente rigat.
 Quam largis lachrimis exundant tristia matris
 Lumina merentis: quis memorare valet.
 Aut quis nosse potest quanta est angustia mentis:
 Obruit aut quantus pectora casta dolor?
 Extortum tandem est precibus miserabile corpus
 Materno ex gremio: virgineoq; sinu.
 Mox pia cura virum fragrantis piceas affert:
 Exansimū corpus mirrha aloeq; linens.
 Et membra inuoluit nitido velamine lini:
 Sub sudariolo pallidaq; ora tegit.
 Marmorea ex petra precisum stat monumentum
 Undiq; quod patulis cingitur arboribus.
 In quo nullius cubuerunt membra sepulchri:
 Hic oculus Christi frigida membra capit
 Ostiolum gelidi clauserunt saxa sepulchri:
 Atq; lapis magnus membra sepulta tegit.

Vinctumulum christi scelerata cohors phariseum

Dunq̃t excubijā militibusq; viris.

Illum ne rapiant. eius quid dogmata querunt

Et populo dicant. vivere rursus cum.

Jam sol occiduas ingrens descendit in vndas:

Oibe sub eo pallida luna dolet.

A tumulo nati discedens anxia mater

Flebiliter dixit nate sepulte vale

Plena dolore graui solymas remeauit ad arces:

Illic in parua delicuitq; casa.

Fleuit et inuocui crudelia vulnera nati

Horrendum atrocis suppliciumq; necis.

Attamen expectat rediuiui gaudia nati

Gaudia. quę secum lux triduana feret

¶ Finis

cias candidę lector me aliquñ vsu dictignibus tetra
syllabis ac pēthasyllabis in finibus versuum pentha
metroꝝ: non ex inscicia aut negligentia: sed ex voluntate et ppo
sito: vt qui sententijs verba. nō verbis sententias accōmoda
re maluerim. ¶ Simile em̃ et quidem in tristibus q̃s maxime
apud electissimos quosq; veterū poetarū obseruari facile re
cognoscet qui carmina Martialis: ppertij: tibulli: catulli at
q; Ausonij: oculatis manibus euoluerit Et quedā ex opuscu
lis vergilij perlegerit Verū ne vel in tantillo mihi defuisse vi
deat Et in hoc quoq; criticis condescendēdū esse arbitratus

Eccetdem ipse breuissimi sp̄s spacio omnia p̄chanteſi rer
sus Carmina in diſſyllabas clauſi dēces. Vale.

In primo dolore

Atq; puerperij: feſta peracta ſacri

In ſequundo dolore

In tercio dolore

Perficiens patris munia ſancta ſui.

Illic inueniat pignora chara ſibi.

Coniugis atq; ſui triſtia corda ſimul.

In quarto dolore

Triſtibus: et ſputi ſorde ſuente licus

Dor oppreſſa grani virgo ſtupore fuit.

Ham cor virginum torſerat enſis atrox.

In quinto dolore

Vulnera roboreo ſtipite fixus erat.

Et geminus latro conſociatus ei.

Liberat: et ſuperas: ducit aduſq; domos.

Et nocte inſolita preſſus Alpollo later.

Extemplo emigrant angeliciq; chori.

In ſexto dolore

Qui mentem Marie perfodiendo ſecet

Virginis: effundunt triſtibus uſq; ſonis.

In ſeptimo dolore

Quod cingit vernis plurima ſylua comis

Finis

Accipere debetis... quia...
...
...

¶ In primo...

¶ In primo...
...
...

¶ In primo...
...
...

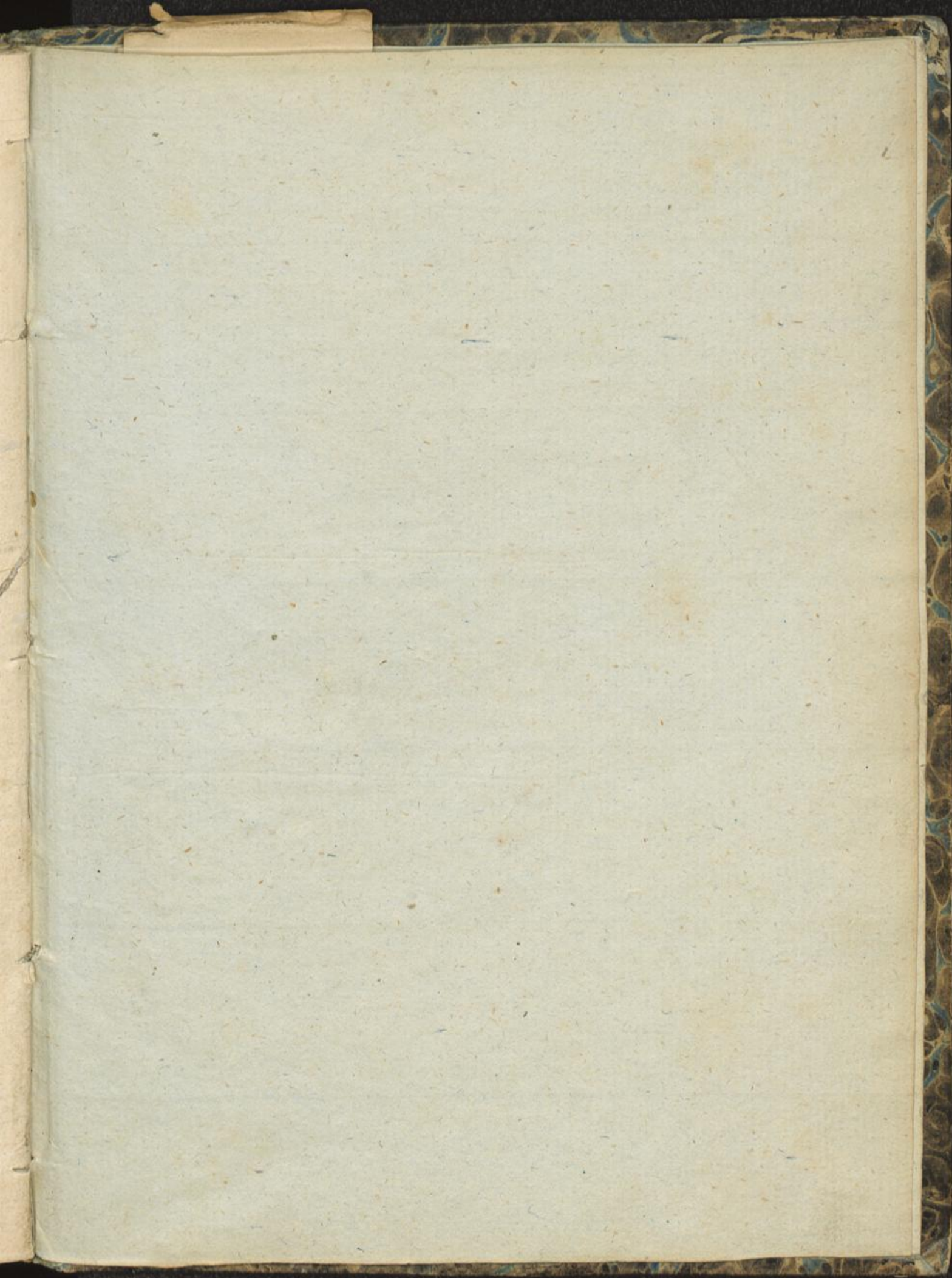
¶ In primo...
...
...

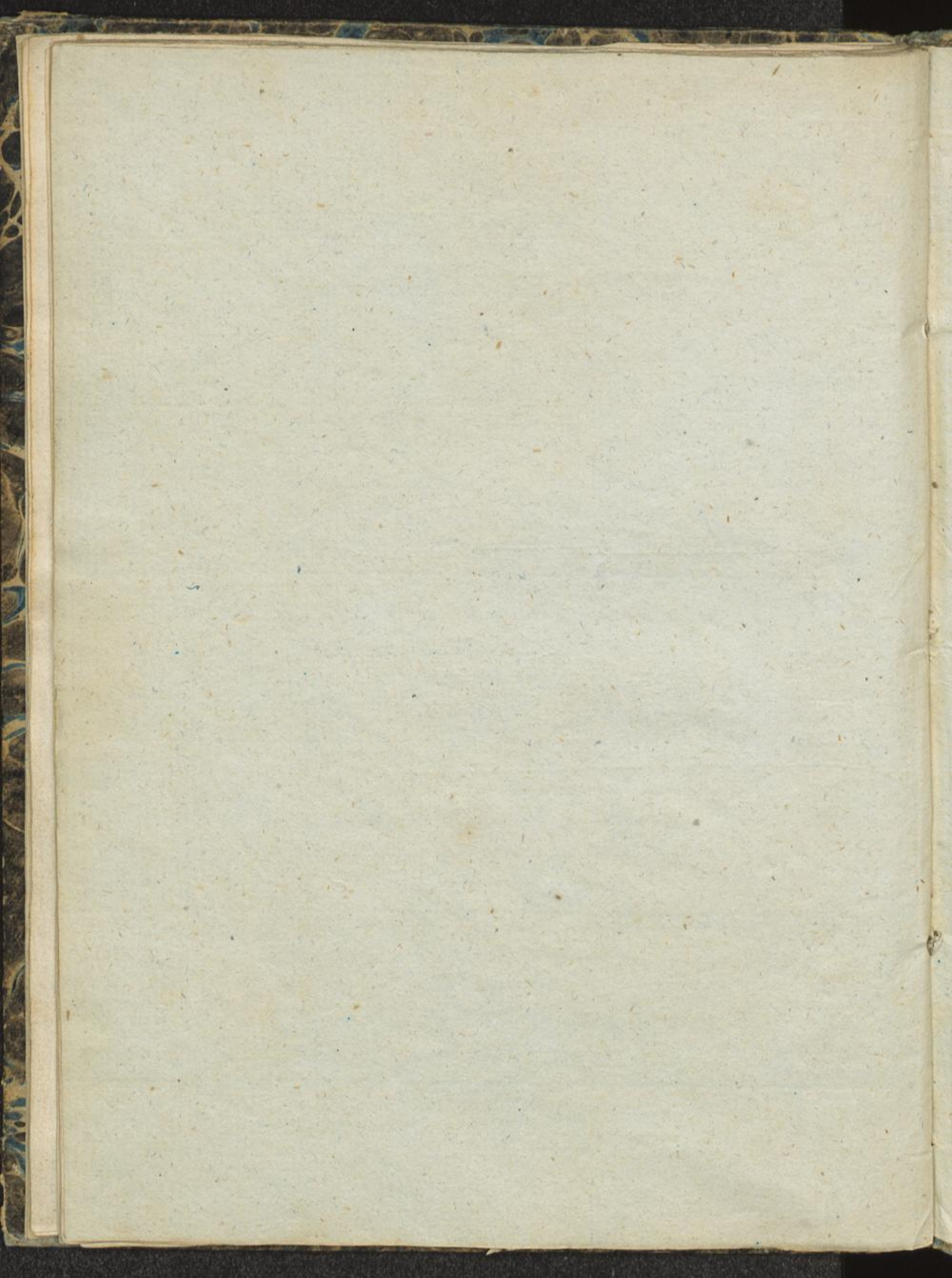
¶ In primo...
...
...

¶ In primo...
...
...

¶ In primo...
...
...

¶ In primo...
...
...

Dr 314
(2490)

(Carm. Lat. ~~196~~
314)

